

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis,

octavâ Januarii Anni M. DCC. XXXIII.

autor M. DeL'epine

M. ALEXANDRO-PETRO MATTOT,

Doctore Medico, Præsidente.

An à functionum integritate, Memis Sanitas?

I.

EXPECTAS forsân quid sit mens? Sentias potius quàm definias: dicas si velis scintillam divinitatis, divinæ particulam auræ, hâlicum nûminus, spiritum, animam: hæc nomina rei potius existentiam quàm essentiam designant. Quæritur unde nata? & altitudo! ex *traduce*, ut Corpora, nasci negant Theologi; alientium Philoſophi. Nûm extensa, & solida gaudet trinâ dimensione roganti, non esse corpoream difficultè probaveris; ac corpoream esse longè difficultius demonstraveris. Quo tempore nateatur seire vis? ad Medicos se convertunt Theologi: utrique nondûm se inveniunt. Nûm trinâ facultate perfectè fruatur illicò ab ortu, valdè ambiguum. Cûr nata nunquàm peritura sit, extra altam Philoſophi. Im-

mortalitatem concepit potius quàm demonstravit Academicorum Princeps. Aliquid à Corpore distinctum indicare videntur intellectus, memoria, imaginatio. Materie *manifestationem* tantum esse hæc omnia fieri non asseras; esse inter se diversa, satis heu nimium, superque evincit ultima rerum linea *Mors*. Motum ignoras? Cessatio vitæ audis. Postulas quid sit vita? Desine tandem desine querere, aut prodigia accipe. Communio est rei extensæ, mobilis, quæ occupat spatium, quæ mutat subindè locum, cum substantiâ quæ nullius loci est capax, quæ proin sedem mutare nequit, & ta-

men quocumque volueris, illico transvolat. Credas forsā illud *Ens* loci & rerum omnium non indigere omni ex parte patrum? Audias Philosophos. Duas in eo *Ente* partes agnovere. Patrem unam dicere nobiliorem, patrem alteram brutam volūtes: hæc est quæ concupiscit, sensit, appetit; hæc ignobilissima, & infima ipsius nobilissimæ partis quæ ratiocinatur, meminit, excogitat, iudicat, carissima habenda est, huic uni servimus. Hinc uni laboramus membrisque & organorum Corporis utilis adeo suppellex; per hanc credimus substantiam cogitantem intimis cum Corpore coniungi. Deus fuit. Animam forsā crederes sibi soli natam? Erravisti: Corpus habet cui imperet simul & serviat. Juvat vicissim & juvatur. Ope Corporis, modò organa bene sint instructa, aliis mentibus cogitata communicat. Per hanc (machinā modò bene compositā) Corpus arcetur à ledendis, ad juveniā feligenda propellitur. Hæc recripta pacataque vicissim corpus inter & animam officium alternatim, sanias utriusque rectè audit. Peccor una pars? Hæc utraque: adeo est arcta inter utramque necessitudo; nec ulla officio abertaverit, facili inculcavet. Turbeur ordo! malè seviet tempore & loco utraque, utraque malè imperabit. Hæc discordia sanitatem perturbat, & morbus alterutius, interdum utriusque habetur. Respondeat igitur ad nutum impetantis animæ docile Corpus; monita Corporis, motus ejus scilicet subitaneos & improvisos præsto audire mens videatur; Lingua mensuræ simul cœcant: Sanam mentem in Corpore sano libens dixeris. At quā fragilis & caduca hæc pax! Hæc harmonia, quā facili dissona: Fibrilla vellicetur, Laticis eam itorantis vel minima guttula transiliet tipas: mentem aberrare videris; ægrotantem dixeris. Quomodò fiet illud commercium, scire hoc opus hic labor est. Deus voluit & factum est id. At quomodò se habeat anima in diversis corporis conditionibus observa. Si, * ut ajunt sacri Colles, corpus quod corruptum est, aggravat animam; si bene habente corpore eam stare videris, si malè affecto, semper ac cetero inhi-
ratur, si resurgente denud revalescat, ex illius functionum integritate præcipue mentis appetitū san-
tatem asserere ne dubites.

I I.

* Sap. cap. 9.
v. 15. Corpus
enim quod cor-
rumpitur ag-
gravat ani-
mam, & re-
vera inhabita-
tio deprimit
sensum multa
cogitantem.

STULTORUM, dixit sapiens, numerus est infinitus; at cum stultis solus sapere sepe *sepit* desipere ellet; sapere est desipere in loco. Erotibus qui purgat penicis genus humanum solus suscepit, is profecto desipiat. Sentendum, ajunt, ut pueri, loquendum ut multi. Hæc utilis tibi semper præsto est vice regula; sic multum sapit. Desipit sanè qui se vivum propter *Antipatras*, suis Coraxianis nondum cognitis, cremati passus est: feliciter, si locus ut omnes, solus de vero cogno-
tusce gaudet efficit. Delirus habetur & Anticyris dignus qui sibi neminem assensum cūm viderit contra omnes solus fustis litigaverit. Quos per noctem variā illudunt phantasmata, & quamvis ipsi pōt vris habeant quæ vident) somniantes vocitamus. Quos minimo per venas accenso febrili efflu-
via, varia & diversa à veris loqui audimus, si delirii audent. Furiosus per venas tapiat Sanguis, & vi laceratos ac foris debacchetur, sui impotens omnia dirumpat: Phretericum clamant. Nullo præter motum, ad tactum conspicuo motu tacite pulset arteria omnia devastans imperiosus: ra-
pidum fugiunt omnes aut maniacum. Periculosa minis anilis insipientia juvenum nimium sæpe im-
portunā obganit auribus. Puellius despecta negligit. Hæc vertecum in partē crassique sæ ære, natus in opprobrium naturæ, gestu, verbo, actu, intuitu, portentosam soliditatem promit. Hunc factum appellamus. Ille subtiliori luto formatus, educatus in ætate vividiore, petulant & indignā
dieciatate sales in quemque obvium liberè spargens, factus habetur Scurra. Alii de ponte per præci-
pitem saltu dedit aut jugulum ense aperuit: desperatus apud vulgus, apud Medicos Hypochondriacus audit. Mentem ubique accusant, in paucis corpus. Attamen hos omnes, quotquot sunt venere capis, attento examini subjice. Quare solum quo nati, ætati quo educati, cibum quo pasti, parentes quibus
geniti, exereitationis quibus assueti, aries quibus exerceantur investiga. Si nullum mentem
aberrare detegis quin laborat corpus, si restituto corpore mens illic redeat ad pristinam dignita-
tem, si sano remanente perferat solita exequi munia, nonne ex merito ab eo pendere mentis sanita-
tem affirmare licet.

I I.

ET verò quis ausit asserere, Corpore functiones suas omnes liberius exercente, bonis à natu-
ratō conformato organis, mentem non valere. In Corpore Cacochymo, organis spissioribus à na-
turā instructis, aut debilioribus, mentem non habitare aut anxiam, aut cassoformem, aut imbecil-
lam, nec unā cum valitudine resurgere animos, Testem experientiam non recusaveris: at ratio-
nem consulte. Qui vis ut cui pusillum Corpus, gracilia membra malè firmi poplites sustinent, qui egredius circuit precordia sanguis, Alexandro aut Achille digna mens jubeat effervesce in itat
& impetus? qui puer in cunis adhuc vagiens de rebus politicis, philosophicis disserteret: cui nota tantum lux & nox, cui lingua balbutiens præpedit sonos, cui pacta & convensa hominum adhuc
ignora? æque sanè ac adultum de calido & frigido, de candidis & nigris iudicium latitum non
dubites. Adulium, effeta vis morbi medullas exedens tabefacta luc cogit in fetores vociferans, in
impetus indomitos erumpere, & in quemque proximum violentas ac furendas manus injecte,
phretericum, ut ratione destitutum, carenis ac funibus vindictam à Commercio communis vice ar-
cendum judicet. Senem multa circumveniunt incommoda, vigor ille solitus animi deficit in rebus
agendis; anilibus radiū ciat & fastidium fabulis. Quare mentem animūque in hisce omnibus
inclinat? arguo Corpus. Petivum sanguinem priori redde, fibras & autum elatorem indurā:
Pueri linguam laxitantem solve, & omnia ipsi ignota commonstra. Adulti furentes spiritus reser-
pare, febrem mitiga. Senis attritas fibras corneasque, & pro longis servitibus elatet destitutas re-
farc, flecte, & novo elatere dona. Sanguinem, effusum ipsum solem judicet. Jam nullus insubilis.
Regio morbo fecit mens omnia lutea & pallidum ipsum solem judicet. In melancholica nigra.
In mania omnia sanguinea, unde admodum colores punice hunc denud in furorem concitant. Num
in isto iudicio mentem aberrare dixeris? mens revēta desipiat si aliter judicet. Judicet de modo
quo afficiuntur in cerebro, suā acce, truncorum nervorum propaggines ultimæ. In eas intellegit

repentis aque? quid longa diluentia? quid Enemata? quid tandem Helicoborus? Num hæc omnia animam purgandi privilegio donata essent? nisi forte, ut in brutis aiant, animam promiscuè unâ cum sanguine errare crederes.

V.

* *Ate Dea
Mortis fingitur
apud Poetas
hominum &
deorum capita
inambulare.*

* *Aph. 14°.
S. 32. 20°. S.
32. 220. S. 32.
40°. S. 52.
65°. S. 52. 21°.
S. 62. 56°. S.
62. 10. S. 82.*

AT quotum capita libentius agili pede dea percutit? Ate? qui sunt desipientie ut Plutimum obnoxii? Rides! inquis, quâ possint morbi mentis prænunciari! Quare ergo dicitur vultus index animi? Fateor equidem non semper esse certum animi status argumentum. At corporis functionum intus latitantium non mediocriter indicium est, & ex lædendis functionibus mentem corpori brevi non eohæsuram suspicari datur. Sic delirium prænunciat ægro divinus senex, sic melancholiam, * sic phrenesim aut maniam cæcis quibusdam temperamentis, temperatibus quibusdam, quibusdam regionibus addicit. Et verò nisi ab organorum exquilitate temperatio habius pendret mentis integritas, qui posset fieri ut ex nigro supercilio, vultuque atroci tuculentam impotentemque nimis intus inhabitare animam conjiceretur? Nec plerumque falsò. Qui ex mictu, ut aiant, compositoque vultu, ex cute floridâ, nec nimis densâ, mite ingenium, hospitem dicere esset? qui vâsum versuturumque hominem suspicaremur ex solo oris habitu? qui ad primum aspectum hominem incognitum, & vix adhuc quidquam locutum, iracundum, melancholicum, tristem, hilarem, ex-hinnonem improbum, piûm, scelus, fusciferum patibulo mox prædam futurum, sicophantam, timidum, audacem, &c. tarò saltem iudicio, prænunciarem? Mens ad exequenda quæ vult corporis organa utitur. Propterea sunt accommodata, facilius aut difficiliora julia exequuntur, unde prompt organa se facilliora & promptiora habent ad exequenda mandata quædam, iudicatur animam libentius ad hæc vel illa inclinare. Vultus qui tanquam imagines quæ per vicos & compia foribus appensæ quid fiat aut ematur intus indicant, varias pro variis corporis motibus & pathematibus formas induit: hanc plerumque retinet cui organa per usum aut conformationem magis inclinant, aut assueverit, unde index pathematum corporis, dicitur quoque animi pathematum index, unde quæ vocamus animi pathemata, vocavere quidam, nec foris absurdè, unico verbo petru. bationes. Sic carnem menti maximè inimicam facit ubique resonant paginæ; cum ille cui foris obigit malè fortunata organorum compages, multò plura habet vincenda quàm qui bonis, Deo favente, prædixit esse organis, ob id scilicet sapientissima, fallere & falli nescia fidelium patens, animi vicia corrigere volendo, non animæ tantum remedia præscribit salutifera, sed & corpus penæ simul & medicamento devovet, bene conscia illuc sciendam esse Medicinam unde morbus: sic abstinentiâ, jejuniis, canu, cernuâ, pronâque corporis inflexione macerat organa, mentis errorum aurores: sic hæc omnia verat inconfusò ultè præscriptum fieri, conscia adhuc non omnia omnibus convenit, & singula pro singulorum temperamentorum varietate esse moderanda. Hic evanescit ista eorum opinio qui Medicos sibi non denegaturos esse testimonia autumant, quibus liceat præscripsit ab Ecclesiâ Leges infringere, et tantum ratione quod nimis prosperè non faveant valetudini: quasi vetò ut animi quies comparatur, interitum necesse non foret ut debilitaretur status ille athleticus corpori non minus quàm animæ periculofus.

Ergo à functionum integritate Memis sanitas.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

*M. Michael-Ludovicus
Vernage, Regis Con-
siliarius & in Senatu
Parisiensi Medicus or-
dinarius.*

M. Michael Peaget.

*M. Joannes-Baptista-
Thomas Martineng,
Pharmacie Professor.*

*M. Joannes-Franciscus
Leaulté.*

M. Nicolaus le Tellier.

M. Franciscus Pouffe.

*M. Jacobus-Antonius
Millet, Pharmacie
Professor.*

M. Petrus Afforty.

*M. Thomas-Bernardus
Bertrand, Scholarum
Professor.*

Proponebat Parisiis HENRICUS GUYOT, Flexicus,
Diocæsis Andegavensis, Baccalaureus Medicus.

A. R. S. H. 1733. à sextâ ad meridiem.